

PERSCOMMUNIQUÉ nr. 206/23

Luxemburg, 21 december 2023

Arrest van het Hof in zaak C-718/21 | Krajowa Rada Sądownictwa (Aanblijven van een rechter)

Pools gerechtelijk stelsel: een rechtsprekende formatie van de kamer voor bijzondere controle en publieke zaken van de Sąd Najwyższy is geen onafhankelijk en onpartijdig gerecht dat vooraf bij wet is ingesteld

Het verzoek om een prejudiciële beslissing dat door deze rechtsprekende formatie is ingediend, wordt daarom niet-ontvankelijk verklaard

Gelet op alle omstandigheden rond de benoeming van de rechters van de kamer voor bijzondere controle en publieke zaken van de Sąd Najwyższy (hoogste rechterlijke instantie in burgerlijke en strafzaken, Polen) is een rechtsprekende formatie van deze kamer geen „gerecht” in de zin van het recht van de Unie. Het Hof zal de prejudiciële vragen die deze instantie stelt dus niet ten gronde onderzoeken.

In Polen moeten rechters die hun ambt willen blijven uitoefenen nadat zij de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt, een verklaring van die strekking afleggen bij de Krajowa Rada Sądownictwa, de nationale raad voor de rechtspraak (hierna: „KRS”). Een rechter van een gewone rechterlijke instantie betwist het besluit van de KRS om zijn verzoek zonder beslissing af te doen. De KRS was namelijk van mening dat zijn verklaring na de wettelijke termijn was afgelegd. De rechter in kwestie heeft beroep ingesteld bij de kamer voor bijzondere controle en publieke zaken van de Sąd Najwyższy, die zich tot het Hof van Justitie heeft gewend om uitleg te vragen over de beginselen van onafzetbaarheid en onafhankelijkheid van rechters, die in het Unierecht zijn neergelegd.

In zijn arrest **oordeelt het Hof dat de vragen van deze kamer niet afkomstig zijn van een orgaan dat de hoedanigheid heeft van een onafhankelijk en onpartijdig gerecht dat vooraf bij wet is ingesteld**, zoals vereist wordt door het Unierecht. Het Hof verklaart deze vragen dan ook **niet-ontvankelijk**.

In zijn motivering daarvan roept het Hof eerst een arrest van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens¹ in waarin al was vastgesteld dat twee rechtsprekende formaties van de kamer voor bijzondere controle en publieke zaken geen bij wet ingestelde gerechten en ook niet onafhankelijk waren. Dat arrest berustte op de vaststelling dat er bij de benoeming van de leden van deze rechtsprekende formaties kennelijk fundamentele nationale procedureregels voor de benoeming van rechters waren geschonden.

De omstandigheden waaronder in 2017 de samenstelling van de KRS is gewijzigd, hebben de onafhankelijkheid ervan ten opzichte van de wetgevende en de uitvoerende macht onder druk gezet. Daardoor is het vermogen van de KRS om onafhankelijke en onpartijdige kandidaten voor ambten van rechter bij de Sąd Najwyższy voor te dragen aangetast. Daarnaast waren de betrokken rechters benoemd door de Poolse president op basis van een besluit van de KRS waarvan de rechtsgevolgen op het moment van hun benoeming, in afwachting van het onderzoek van de rechtmatigheid van dat besluit, door de Naczelny Sąd Administracyjny (hoogste bestuursrechter, Polen) waren geschorst. Het Hof onderstreept ook dat de Naczelny Sąd Administracyjny dat besluit uiteindelijk nietig heeft verklaard.²

Het Hof vergelijkt de vaststellingen en beoordelingen van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en van de Naczelny Sąd Administracyjny met zijn eigen rechtspraak over de voorwaarden voor de benoeming van rechters bij de Sąd Najwyższy. Als geheel genomen kan de wijze van benoeming van de rechters van de rechtsprekende formatie die de vragen in deze zaak heeft gesteld, volgens het Hof bij de justitiabelen gerechtvaardigde twijfel wekken dat deze rechters niet onafhankelijk en onpartijdig zijn en het vertrouwen ondermijnen dat de rechterlijke macht in een democratische samenleving en een rechtsstaat bij de justitiabelen moet wekken. **Daarom is deze rechtsprekende formatie geen onafhankelijk, onpartijdig en vooraf bij wet ingesteld gerecht.**

NOTA BENE: De prejudiciële verwijzing biedt de rechterlijke instanties van de lidstaten de mogelijkheid in het kader van een bij hen aanhangig geding aan het Hof vragen te stellen over de uitlegging van het recht van de Unie of over de geldigheid van een handeling van de Unie. Het Hof beslecht het nationale geding niet. De nationale rechterlijke instantie dient het geding af te doen overeenkomstig de beslissing van het Hof. Deze beslissing bindt op dezelfde wijze de andere nationale rechterlijke instanties die kennis dienen te nemen van een soortgelijk probleem.

Voor de media bestemd niet-officieel stuk, dat het Hof van Justitie niet bindt.

De [volledige tekst en, indien van toepassing, de samenvatting](#) van het arrest zijn op de dag van de uitspraak te vinden op de website CURIA.

Contactpersoon voor de pers: Stefaan Van der Jeught ☎ (+352) 4303 2170

Beelden van de uitspraak van het arrest zijn beschikbaar via „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106.

Volg ons!

¹ Arrest van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens van 8 november 2021, Dolińska-Ficek en Ozimek tegen Polen ([CE:ECHR:2021:1108JUD004986819](#)).

² Arrest van de Naczelny Sąd Administracyjny van 21 september 2021, II GOK 10/18.